

Uddrag af avisartikel i Thisted Amts Tidende, ca. 1952 om den gamle "Skyumgaard".

Hele artiklen findes på Lokalkivet i Hurup.

Heri hedder det:

En af de Gaarde, hvor de skiftende Ejerforhold gennem Tiderne er bedst udredet, er Skyumgaard, Tølbøllslægtens gamle Stamgaard.

Af Gaardens ældste Historie.

Ejeren (Jens Tølbøll) viser os Resultatet af nogle Undersøgelser, som Landsarkivar Johan Hvidtfeldt på Arkivet i Viborg har udarbejdet. Det fremgaar af disse, at Skyumgaard, der i sin tid var Sognets største, i 1580 ejedes af en Mand ved Navn Oluf Lauertzen. I 1608-09 hed Ejeren Niels Lauritzen. I 1613 overtoges Gaarden af Niels Christensen. Han sad der under Kejserkrigen, da de tyske Tropper hærgede i Jylland. I Jordebogen for 1629-30 hedder det om Bønderne i Skyum, at de havde Ryttere indkvarteret, og at de "deroffuer er bleffuede meget forarmed", saa de det Aar kun kan yde halv Landgilde.

Af senere Ejere inden Tølbøllslægten rykkede ind paa Gaarden nævnes Herredsfoged Esche Jensen, der fik Gaarden i 1630-31 efter Niels Christensen. Han havde den endnu i 1651. I 1657 er en Thomas Pedersen Fæster af den. Han havde Gaarden under Svenskekrigene, da ellers saa mange Gaarde rundt i Landet skiftede Ejere p. Gr. af Krig og Pest. Af Ørum Lens Jordebog fremgaar det, at Gaardene i Skyum var "Ugedagstjenere" til Slottet, hvilket vil sige, at de ydede Hoveri til Ørum. Da Herredsfogeden havde Gaarden, var han dog paa Grund af sin Bestalling fri for Landgilde

Tølbøll-slægten paa Skyumgaard

Helt sikker ved man ikke, hvornaar Tølbøll-slægten har faaet Gaarden i Skyum, men i en Matrikkelsekstrakt fra 1682 staar under Skyum Sogn og Birk opført: En Gaard: Christen Jensen Tølbøll, 9 Tdr. 5 Skp. (Hartkorn).

Den Landgilde, der skal svares af den, er opført til

6 Tdr. Byg,

1 Pund Smør,

1½ Pund Flæsk,

1 Faar, en Gaas,

2 Høns,

3 Snese Aal,

1 "Føefoll" og

6 Tdr. Havre."

Gaarden hørte under Ørum, der oprindeligt havde hørt under Kronen. Efter Svenskekrigene blev dog en stor Del af Krongodset udlagt til Kongens Kreditorer, Ørum saaledes i 1661 til Albert Baldtser Berrents Enke og Leonhardt Marselis fra Hamburg. Chr. Jensen Tølbøll (1650-1720) sad endnu paa Gaarden i Skyum som Fæster i 1710, og hvornaar hans Søn, Søren Christensen Tølbøll (1681-1752) har overtaget den, kan ikke siges. I 1748 afstod Søren Christensen Tølbøll imidlertid Halvdelen af Gaarden til sin søn Mads Sørensen Tølbøll (1706-1784). Paa den Tid hørte Gaarden ikke mere under Ørum, men under Tandrup i Bedsted. Mads Sørensen Tølbøll døde i 1784, og af en Hartkornsspecifikation fra 1788 ses hans Søn, Søren Madsen Tølbøll (1749-1836), at have Gaarden. Den hørte da ikke mere under Tandrup, men under Irup. Det blev Søren Madsen Tølbøll, der erhvervede den gamle Slægtsgaard til Selveje. Ved Købebrev af 28. Juli 1800 solgte Ejeren af Irup den til ham for 1220 Rdl. I 1811 afstod han Gaarden til sin Søn, Mads Sørensen Tølbøll (1782-1830), men 6 Aar efter skødede Sønnen Gaarden tilbage til Faderen, og i 1834 fik en anden Søn, Jens Sørensen Tølbøll (1799-1872), Skøde paa Gaarden. Han havde den til sin Død i 1872. Hans Enke drev den derefter i nogle Aar, indtil Sønnen, Christen Jensen Tølbøll (1856-1920), den nuværende Ejers Far, overtog den i 1887. Han havde Gaarden til sin Død i 1920, hvorefter Enken overtog Styret og drev Gaarden først alene, senere sammen med sine Sønner. Godt et halvt Aar før sin Død (1940), overdrog hun Gaarden til sin ældste Søn, Jens Tølbøll.

Jens Tølbøll (1908-2003) blev den sidste i Tølbøll-slægten i Skyumgaard

Søren Madsen Tølbøll, (1749-1836), erhvervede gården til ejendom for 1220 rgd. og sluttede slægtens hoveri-kapitel. Til købet lånte han 900 rigsdaler i den almindelige enkekasse til en rente af 4 pct.

I en avisartikel fra ca. 1960 fortælles om en familiestrid i gamle dage i Skyumgaard. Vores tipoldefar, Mads Sørensen Tølbøll (1782-1830), fik i 1811 overdraget skødet på gården, men 6 år senere gik

handelen tilbage (altså 1817). I 1816 blev Mads Tølbøll gift med Maren Pedersdatter Helligsø (1790-1820) fra "Bisgaard" i Skyum. Ifølge kirkebogen var Mads tjenestekarl ved sit giftemål. Hvad mon der lå bag det? Endvidere ses han ikke som ejer på den mindsten, der står/stod på gårdspladsen i Skyumgaard. I 1819 var far og søn for forligskommissionen for Thisted amt, hvor deres mellemværende, måske en obligation på 375 rgd., blev bilagt
Vores tipoldefar flyttede herefter til Haring med sin familie.
Jens Sørensen Tølbøll (1799-1872), som overtog Skyumgaard i 1834, var halvbroder til vores tipoldefar, Mads Sørensen Tølbøll.

Navnet Tølbøll stammer fra stednavnet Tolbøl i Lodbjerg sogn og betyder 12 gårde
I Hassing herreds tingbog 1645 hedder det: " – folkene i Tølbøl kom til Lodbjerg kirke –"
Kilde: Historisk årbog for Thisted amt 1953

Avisartiklerne på Lokalarkivet i Hurup har en del billeder fra Skyumgaard.